

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ
МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту спеціальної
педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка

В.В.Засенко
Схвалено рішенням вченої ради Інституту
(протокол № 1 від 22 січня 2019 р.)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ третій (освітньо-науковий)
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 Освіта
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 016 Спеціальна освіта
(код та найменування спеціальності)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА «Спеціальна педагогіка»

підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти у галузі 01 «Освіта / педагогіка» за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта»

1. Кваліфікація	доктор філософії у галузі 01 «Освіта/педагогіка» за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта»
2. Офіційна назва програми	Спеціальна педагогіка
3. Тип диплома Обсяг програми	одиничний 30 кредитів / 4 роки навчання
4. Наукова установа	Інститут спеціальної педагогіки
5. Акредитуюча організація	Акредитаційна комісія України
6. Період акредитації	2016 р.
7. Цикл/ рівень	третій рівень вищої освіти згідно з Національною рамкою кваліфікації; 8 рівень EQF LLL (Європейська рамка кваліфікацій для навчання упродовж життя).

ЦІЛІ ОНП «СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА»:

підготовка фахівців, які здатні розв'язувати складні задачі і практичні проблеми спеціальної освіти з метою корекції і компенсації порушень психофізичного розвитку осіб з особливими освітніми потребами різних вікових груп.

Передумови для вивчення дисципліни: знання сучасних концепцій навчання і виховання, основи теорії педагогіки, психології та загальної дидактики.

Очікувані результати навчання: здатність застосовувати отримані знання в галузі спеціальної та інклюзивної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей дітей з ООП, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій; використовувати різноманітні методи та форми виховної роботи, прогресивні

прийоми керівництва навчальною, трудовою та суспільною діяльністю учнів та колективу.

А. Мета освітньої програми

Забезпечення умов для якісної підготовки здобувачів ступеня доктора філософії у галузі 01 «Освіта / педагогіка» за спеціальністю 016 «Спеціальна педагогіка» з проєкцією на проблеми освіти осіб з особливими потребами на основі опанування досягнень національної і європейської педагогічної думки та освітньої практики.

Розвиток у майбутніх докторів філософії аксіологічних орієнтацій, професійно-наукової, мовно-комунікативної, інформаційної, методологічної культури наукового пошуку, технологічних здатностей, критичного мислення, педагогічної майстерності, інших компетентностей, необхідних для професійної комунікації, науково-професійної і викладацької діяльності, кар'єрного зростання у сфері спеціальної педагогіки.

В. Характеристика програми

<p>1. Предметна область (галузь знань)</p>	<p>Наукові дослідження у сфері спеціальної педагогіки.</p> <p>Основні об'єкти вивчення: методологічні підходи, теоретичні засади, інноваційні технології, компаративістські дослідження, інформаційно-комунікативні ресурси, історико-педагогічна ретроспектива розвитку педагогічної освіти і освіти дорослих в Україні і зарубіжжі.</p> <p>Цілі навчання: здобувач ступеня доктора філософії має оволодіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - концептуальними і методологічними знаннями у сфері спеціальної педагогіки та міждисциплінарними знаннями з урахуванням інтердисциплінарної диференціації наук про освіту; - здатністю розв'язувати комплексні проблеми в галузі дослідницько-інноваційної діяльності у сфері спеціальної педагогіки; - здатністю до критичного аналізу, оцінки і синтезу нових ідей у сфері спеціальної педагогіки; - здатністю розроблення та реалізації проектів власних досліджень з метою переосмислення та створення нового цілісного знання та впровадження їх в освітню практику; - комунікативними вміння щодо спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою
--	---

спільнотою та громадськістю в галузі спеціальної педагогіки;

- здатністю ініціювати і реалізовувати інноваційні проекти, виявляючи лідерські, комунікативні, дослідницькі, педагогічні якості;

- високим ступенем соціальної відповідальності за результати власних досліджень, здатністю до саморозвитку і самовдосконалення упродовж життя, відповідальністю за навчання різних категорій громадян.

Теоретичний зміст предметної області:

провідні теоретичні і методологічні підходи до підготовки докторів філософії відповідно до освітньої програми зафіксовані у Стратегії ІСП, Закон України «Про освіту» (стаття 19) (№2145-VIII «Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р), Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 року №607 «Про затвердження державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими потребами», «Положення про інклюзивно-ресурсний центр» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2015 року № 545), «Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» (зі змінами) (Постанова Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2017 року № 588); наказів Міністерства освіти і науки України щодо визначення норм та особливостей освіти дітей з особливими потребами на сучасному етапі розроблення теоретичного підґрунтя, як похідне, концептуальних основ всієї роботи базувалося на засадах детиноцентризму, визнання права кожної дитини з особливими потребами на здобуття якісної освіти, адекватної її пізнавальним можливостям і вимогам часу та ін., згідно з якими основними принципами здійснення освітньо-наукової діяльності є інноваційність, гнучкість у реагуванні на суспільні зміни, поєднання національних освітніх традицій та світового досвіду, академічна мобільність, прогностичність, формування спектру загальних і фахових компетентностей. Прогнозування результату підготовки докторів філософії зумовлене

	<p>реалізацією засадничих положень законодавчих ресурсів шляхом формування і розвитку загальних і фахових компетентностей.</p> <p>Методи, методики та технології: історико-структурний, хронологічний, діахронний, прогностичний, компаративістський методи; методи структурно-системного аналізу, наукової ідентифікації й порівняльного аналізу; метод спостереження, анкетування, експертних оцінок, педагогічного моніторингу, статистичного аналізу даних; особистісно орієнтовані, психологічні, інтерактивні, інформаційно-комунікативні технології.</p>
<p>2. Основний фокус програми та</p>	<p>Методологічний, методичний інструментарій дослідження освітніх явищ, процесів, історичного</p>

<i>спеціалізації</i>	досвіду, тенденцій, принципів, закономірностей, інноваційних технологій у сфері спеціальної педагогіки в Україні і зарубіжжі.
<i>3. Орієнтація програми</i>	Дослідницька
<i>4. Особливості та відмінності</i>	Немає аналогів в Україні у напрямі дослідження освітніх явищ і процесів у сфері спеціальної педагогіки у вітчизняному і зарубіжному вимірах.
С. Здатність до працевлаштування та подальшого навчання	
<i>1. Здатність до працевлаштування.</i>	Проведення досліджень у сфері спеціальної педагогіки у наукових інституціях і вишах, викладацька діяльність, навчання різних категорій дорослого населення на регіональному, всеукраїнському рівнях, співпраця з громадськими організаціями, товариствами, науково-дослідницькими установами, вищими навчальними закладами зарубіжжя у напрямі навчання осіб з особливими освітніми потребами.
<i>2. Подальше навчання.</i>	Обмін досвідом з викладачами, науковцями вищих навчальних закладів, наукових установ, інституцій в галузі спеціальної педагогіки. Участь у міжнародних проектах з проблем спеціальної педагогіки.
Д. Стиль викладання	
<i>1. Підходи до викладання та навчання.</i>	Базується на активному навчанні у напрямі реалізації власного дослідницького проекту з обраної проблеми у сфері спеціальної освіти. Навчання спрямоване на обмін теоретичними і практичними здобутками, професійним досвідом у вітчизняному науково-освітньому середовищі, презентування власних

	<p>досягнень у науково-освітньому дискурсі зарубіжжя у сфері спеціальної педагогіки у формі публікацій, виступів, участі у семінарах, конференціях.</p>
<p>2. <i>Методи оцінювання.</i></p>	<p>Оцінювання результатів навчання відбувається у процесі поточного (під час практичних, семінарських занять, підготовки завдань для самостійної роботи, індивідуальних завдань дослідницького спрямування) та підсумкового(залік, іспит) контролю. Загальна оцінка формується за результатами поточного (60%) і підсумкового (40%) контролю. Форма підсумкового контролю з кожної дисципліни передбачена навчальним планом відповідно до циклу загальної і професійної підготовки та вибіркового дисциплін. Оцінюються також такі види діяльності, як: публікація у фаховому виданні України, міжнародних наукометричних базах (Scopus, Web of Science), участь у науковій всеукраїнській конференції (за умови опублікування тез доповіді), участь у науковій міжнародній конференції (за умови опублікування тез доповіді). Остаточне оцінювання та вручення диплома відбувається після відкритого захисту дисертації.</p>
<p>Е. Перелік компетентностей випускника</p>	
<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<p>Дослідницька. Здатність до критичного аналізу, оцінювання й синтезу нових і складних ідей, до участі в критичному діалозі. Здатність ініціювати, спроектувати та виконати наукове дослідження, яке призводить до нових знань. Здатність генерувати нові ідеї та досягати наукових</p>

	<p>цілей</p> <p>Управлінська. Здатність демонструвати значний діапазон керівних навичок, методів, інструментів, практик та/або матеріалів, які пов'язані з галуззю навчання. Здатність достворення власного продукту, вміння приймати рішення й відповідати за них. Функціонування в міжнародному співтоваристві. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>Комунікативна. Здатність ефективно спілкуватися з експертами з інших галузей. Аксіологічна. Здатність дотримуватися етичних принципів у наукових дослідженнях.</p> <p>ЗК1. Знання та розуміння предметної області та специфіки управлінської діяльності.</p> <p>ЗК2. Здатність до застосування здобутих знань й набутих умінь у ситуаціях практичної діяльності на основі розуміння особливостей предметної області і професії.</p> <p>ЗК3. Здатність здійснювати усну і письмову комунікацію професійного спрямування рідною та іноземною мовами.</p> <p>ЗК4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій з метою пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК5. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісні взаємодії при вирішенні поставлених завдань. Перекопувати більшість членів групи у правильності прийнятого рішення. Визнавати свої помилки та виправляти їх.</p> <p>ЗК6. Здатність до самостійного проведення досліджень на відповідному рівні</p> <p>ЗК7. Здатність до адаптації, креативності, генерування ідей та дій в новій ситуації.</p> <p>ЗК8. Проектувати, організувати й аналізувати педагогічну діяльність. Планувати навчальні заняття відповідно до навчального плану закладу й на основі його стратегії. Викладати зміст матеріалу ясно та логічно, опираючись на знання й досвід аспірантів. Відбирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>Методологічна. Здатність здійснювати узагальнення знань у сфері освіти на теоретико- методологічному рівні, а також залучати їх до філософського осягнення ідеї освіти як соціокультурного феномену та формулювати власну світоглядну концепцію освіти.</p> <p>Технологічна. Здатність до аналізу, осмислення,</p>

плануванняй підготовки різних типів занять за різною структурою, використання технологій навчання здобувачів освіти і формування у них навичок самостійно здобувати знання. Здатність через оригінальне дослідження виявити нове знання, унікальні дані, нові інтерпретації, інноваційні методи, обґрунтовані рішення у новому контексті галузі вивчення або в передовій професійній практиці.

Професійно-педагогічна. Здатність до аналізу, співставлення, порівняння педагогічних явищ, осмислення та дослідження соціальних норм і відносин у межах галузі

освіти й проведення дослідження з метою впливу на них.

Здатність до набуття гнучкого способу мислення, який надає можливість розуміти проблеми й задачі та використовувати потрібну інформацію й методологію для їх обґрунтованого вирішення.

СК1. Здатність до виконання професійних завдань і педагогічних функцій в умовах мінливого освітнього середовища.

СК2. Здатність здійснювати ефективну організацію навчально-виховного процесу у закладах освіти на основі знань з теорії та практики вищої освіти, моделювання діяльності фахівця; викладання у загальній середній та вищій школі.

СК3. Здатність до здійснення цілеспрямованої діяльності з проектування педагогічного процесу та окремих його складових відповідно до цілей, задач вищої професійної освіти та розробки нормативної, організаційної й навчально-методичної документації.

СК4. Здатність до управління навчальною діяльністю з підготовки фахівця за допомогою розробленої системи дидактичних засобів.

СК5. Здатність визначити стан і потенціал системи організації освіти у

зкладах освіти, в тому числі володіння методикою аналізу освітньої діяльності у закладі освіти, проведення педагогічної діагностики та моніторингу якості освіти.

СК6. Здатність використовувати теоретичні знання й практичні навички організації зв'язків з громадськістю та засобами масової інформації для вирішення завдань освітнього процесу у закладах освіти.

СК7. Уміння формулювати та ініціювати нові ідеї, формулювати їх мету, завдання, розраховувати обсяг необхідних ресурсів. Застосовувати основні складові методології адміністративного управління: системна

	<p>інтеграція, управління часом, бюджетом, якістю проекту, управління ризиками, командою, комунікаціями та змінами.</p> <p>СК8 Уміти правильно розподіляти і делегувати повноваження в структурі апарату управління організації, приймати фахові рішення у процесі проектування і удосконалення організаційної та виробничої структури підприємств. Координувати діяльність служб і підрозділів організації у сфері управління організаціями, інноваціями, фінансами, персоналом, маркетингом.</p> <p>СК9. Здатність до взаємодії із соціальними партнерами (стейкхолдерами), в тому числі й іноземними, щодо створення систем забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності.</p> <p>СК10. Здатність планувати та здійснювати власне наукове дослідження, присвячене суттєвій проблемі сучасної науки у галузі освіти / педагогіки вищої освіти.</p> <p>СК11. Здатність створювати належний психологічний клімат в групі; виявляти шляхи оптимізації управління навчально-виховним процесом та створювати умови для їх реалізації; формувати психологічну готовність майбутніх фахівців до виконання ними своїх професійних обов'язків.</p> <p>СК12. Здатність організовувати і здійснювати навчання дорослих у рамках формальної та неформальної освіти.</p> <p>СК13 Розвивати лідерські здібності Розробляти мотиваційні механізми. Будувати комунікації та здійснювати контроль діяльності; Спрямовувати персонал на досягнення спільної мети організації.</p> <p>СК14. Здатність до самоаналізу та коригування педагогічної діяльності, самоменеджменту, саморозвитку.</p>
--	--

Ф. Програмні результати навчання

1. Здатність використовувати знання сучасних проблем філософії науки і освіти при вирішенні освітніх і професійних завдань у сфері спеціальної педагогіки.
2. Здатність до обґрунтування нового знання у контексті потреб спеціальної педагогіки на підґрунті методології філософського, загальнонаукового і конкретно-наукового рівнів.
3. Здатність використовувати знання про стратегії перекладу, теорії та методів перекладу наукових текстів та володіння практичними вміннями презентації наукових досліджень у вітчизняному і міжнародному науково-освітньому середовищі фаховою англійською мовою.
4. Знання базових категорій, мовних засобів наукового тексту, володіння основами майстерності усного наукового виступу, вміннями вибору відповідних засобів наукового стилю для усної і писемної презентації

- результатів дослідницьких пошуків у сфері спеціальної педагогіки рідною мовою, спрямованість на спілкування.
5. Здатність конструювати педагогічний процес на основі сформованості аналітичних, прогностичних, проєктивних і рефлексивних педагогічних умінь, які опосередковуються змістом і цінностями особистості викладача-дослідника.
  6. Здатність розв'язувати проблеми дослідницько-інноваційного характеру у сфері спеціальної педагогіки шляхом організації і участі у проєктній діяльності з залученням фахівців України і зарубіжжя.
  7. Здатність розв'язувати проблеми дослідницько-інноваційної діяльності щодо удосконалення наукової та навчально-виховної роботи освітніх установ шляхом використання можливостей Інтернет-ресурсів.
  8. Здатність визначати відповідні завдання викладання і навчання та окреслювати їх таким чином, щоб просувати та трансформувати наукові знання в освітній практиці; визначати, поважати та керуватися етичними, культурними та іншими принципами у викладацькій діяльності.
  9. Здатність будувати відносини та партнерство з учасниками навчально-виховного процесу без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб; визначати та задовольняти потреби особистісного та наукового розвитку; реалізовувати ціннісні установки, етичні принципи у процесі професійної комунікації.
  10. Здатність використовувати іноземну мову у процесі науково-професійного й ситуативного міжкультурного спілкування в усіх видах мовленнєвої діяльності з дотриманням соціальних норм мовленнєвої поведінки.
  11. Здатність правильно вибирати стиль академічного писемного і усного мовлення, вибудовувати логічну структуру, композиційну побудову і формату наукового проєкту відповідно до сучасних вимог наукового дискурсу; ефективно застосовувати знання, уміння у формулюванні цілей, завдань, наукової гіпотези і висновків наукових досліджень англійською мовою; здатність правильно розуміти і використовувати мовленнєві акти у розгортанні дискурсу у мові оригіналу і мові перекладу.
  12. Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних галузей наук для здійснення експериментально-дослідницької діяльності; обізнаність і здатність взаємодіяти інтелектуально з найновішими дослідженнями у сфері спеціальної педагогіки.
  13. Здатність здійснювати аналіз, синтез, зіставлення, систематизацію узагальнення для виявлення об'єктивних даних щодо системи педагогічних поглядів із урахуванням розвитку педагогічної думки в Україні та за її межами.
  14. Здатність до вибору відповідних методів та інструментальних засобів наукового дослідження з порівняльної педагогіки для розв'язання завдань, пов'язаних з обґрунтуванням шляхів використання конструктивних ідей зарубіжного досвіду в процесі реформування

- вітчизняної системи спеціальної освіти.
15. Здатність до здійснення наукового експериментального дослідження з урахуванням сучасних вимог до рівня і якості наукових досліджень; компетентність інтерпретувати результати експериментів та брати участь у дискусіях із досвідченими педагогами-науковцями стосовно наукового значення та потенційних наслідків отриманих результатів.
  16. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі спеціальної педагогіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань і людиновимірних, особистісно орієнтованих технологій на основі історико-педагогічного досвіду національної системи спеціальної освіти.
  17. Здатність розробляти кар'єрограму особистісного типу на основі знань про теорію й технологію професійно-культурного розвитку, проектувати власне професійне сходження у сфері спеціальної педагогіки.
  18. Здатність здійснювати аналіз історії розвитку ідей педагогічної майстерності, традицій підготовки вчителя у провідних навчальних закладах України; розуміння специфіки професійної підготовки майбутніх учителів, формування в них компетентнісної довершеності як творців педагогічної дії.
  19. Здатність до визначення тенденцій освіти дорослих в історичній ретроспективі в зарубіжному і вітчизняному вимірах.
  20. Визначати та вирішувати етичні питання міжкультурної толерантності, наукової етики у процесі науково-дослідницької і викладацької діяльності.

Н. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії

Обсяг освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 016 «Спеціальна освіта» на базі другого рівня вищої освіти (магістра) з обсягом 38 кредитів ЄКТС.

За умови підготовки іноземців та осіб без громадянства обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 38 кредитів ЄКТС.

Вибіркова складова освітньо-наукової програми становить не менше як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС.

Термін навчання:

очна (денна, вечірня) форма – 4 роки;

заочна (денна, вечірня) форма – 4 роки

Г. Обсяг кредитів ЄКТС для здобуття третього ступеня вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 016 Спеціальна освіта

Цикли	Загальна кількість кредитів	Структура, %
-------	-----------------------------	--------------

підготовки освітньо-наукової програми ЄКТС		
Базова складова	30	70%
Вибіркова складова	8	30%
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ	30	100%

III. Перелік компонентів освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

Найменування дисципліни	Код дисципліни	Кількість годин	Форма контролю
ОСВІТНЯ СКЛАДОВА			
<i>Нормативні дисципліни</i>			
I. ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОНАУКОВИХ ДИСЦИПЛІН			
Філософія сучасної науки	НЗ1	60	іспит
Методологія наукових досліджень	НЗ2	60	залік
Всього		120	
II. ЦИКЛ ДИСЦИПЛІН МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ			
Англійська мова	НМ1	120	іспит
Науковий стиль в англійській мові	НМ2	60	залік
Науковий стиль в українській мові	НМ3	30	залік
Всього		210	
III. ЦИКЛ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН			
Технологія проектування дисертаційного дослідження	НД1	30	залік
Нормативно-правове забезпечення дослідницької діяльності	НД2	30	залік
Технології підготовки наукових публікацій	НД3	30	залік
Емпіричні методи наукового дослідження	НД4	30	залік
Брендінг сучасного дослідника	НД5	30	залік
Менеджмент проектної діяльності	НД6	30	залік
Математично-статистичні методи наукового дослідження	НД7	30	залік
Всього		210	
IV. ЦИКЛ ДИСЦИПЛІН ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ			
Теоретико-методологічні проблеми освіти осіб із особливими потребами	ВС1	30	залік
Теоретико-методологічні проблеми спеціальної психології	ВС2	30	іспит
Технології психолого-педагогічного супроводу	ВС3	60	залік
Всього		120	
<i>Дисципліни за вибором аспіранта</i>			
Вибіркова дисципліна 1	ВА1	60	залік
Вибіркова дисципліна 2	ВА2	60	залік

Вибіркова дисципліна 3	ВА3	60	залік
Вибіркова дисципліна 4	ВА4	60	залік
<i>Всього</i>		240	
ВСЬОГО ЗА ОСВІТНЬОЮ СКЛАДОВОЮ		900	
ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА			
Викладацька практика	ПВ		
Дослідницька практика	ПД		
<i>Всього</i>		240	
НАУКОВА СКЛАДОВА			
Проектування й проведення дисертаційного дослідження	Н1	2238	
Підготовка і захист дисертації	Н2	1000	
Підготовка наукових публікацій	Н3	344	
Апробація результатів дослідження	Н4	172	
<i>Всього</i>		3954	

Е. НАУКОВА СКЛАДОВА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Метою наукової складової освітньо-наукової програми є здійснення аспірантом оригінального, самостійного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у формі дисертації.

Наукова складова включає:

- проведення наукового дослідження та оформлення дисертації;
- оприлюднення і атестація результатів наукового дослідження (опублікування статей, участь у конференціях);
- атестація (захист дисертації).

Науково-дослідницька робота майбутнього доктора філософії зі спеціальності 016 Спеціальна освіта виконується у межах теми дисертаційної роботи та є основним складником освітньо-наукової програми. Здобувач самостійно опрацьовує джерельну базу, систематизує її з урахуванням специфіки проблеми дослідження; характеризує стан дослідженості проблеми в педагогічній науці; визначає теоретичні і методологічні орієнтири дослідницького пошуку, методи дослідження; здійснює дослідницьку роботу упродовж всіх років навчання; обґрунтовує гіпотезу та перевіряє її шляхом експериментальної роботи; здійснює апробацію результатів дослідження шляхом опублікування статей у фахових і наукометричних виданнях, під час участі у конференціях різного рівня тощо. Науково-дослідна робота виконується під керівництвом наукового керівника, який має право корегувати хід дослідження, несе відповідальність за підготовку здобувача ступеня доктора філософії з в галузі спеціальної педагогіки, за якість і своєчасність виконання наукової складової програми.

I. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА

<p>Перелік компетентностей, якими повинні володіти вступники</p>	<p>Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.</p>
	<p>Загальні компетентності</p> <p>1. Особистісні</p> <p><i>Світоглядна компетентність</i> (володіння науковим світоглядом; знання основних теорій, концепцій, вчень, які формують наукову картину світу; вміння відстоювати власні наукові погляди).</p> <p><i>Морально-ціннісна компетентність</i> (знання основних моральних норм, етичних та етикетних правил; досвід дотримання набутих моральних норм, етичних та етикетних правил у власній повсякденній і професійній корекційно-педагогічній діяльності).</p> <p><i>Функціонально-поведінкова компетентність</i> (знання власних функціональних обов'язків; вміння дотримуватись норм загальнолюдського і професійного корекційно-педагогічного етикету; здатність виявляти чесність, порядність, принциповість, толерантність, гуманність під час освітньої та професійно-корекційної діяльності; досвід відповідального і сумлінного ставлення до виконання своїх професійних обов'язків).</p> <p><i>Культурологічна компетентність</i> (знання найвидатніших здобутків світової і вітчизняної культури; вміння застосовувати культурологічні знання в професійній діяльності викладача вищої школи і корекційного педагога (логопеда); естетичний досвід реалізації професійних обов'язків).</p> <p>2. Соціальні:</p> <p><i>Громадянська компетентність</i> (знання нормативно-правових основ спеціальності «Спеціальна освіта»), корекційно-педагогічної діяльності і професійних обов'язків; вміння налагоджувати міжособистісні стосунки; досвід соціальної, корекційно-педагогічної взаємодії у процесі навчальної і професійної діяльності).</p> <p><i>Лідерська компетентність</i> (вміння виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки, професійної діяльності з урахуванням інтересів групи (колективу); досвід продуктивної організаційної діагностичної, реабілітаційної, абілітаційної і</p>

	<p>корекційної роботи в освітньо-професійному середовищі, відстоювати інтереси осіб з особливими освітніми потребами).</p> <p>3. Інструментальні:</p> <p><i>Комунікативна компетентність</i> (знання основних способів і засобів міжособистісної комунікації, стилів мовлення, практичний досвід комунікації різними мовами в галузі спеціальної освіти; вміння постійно збагачувати власне мовлення, налагоджувати професійну і корекційно-педагогічну комунікацію, застосовувати інформаційно-комунікативні технології в професійній і науковій діяльності).</p> <p><i>Пізнавальна компетентність</i> (здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; знання когнітивних процесів і дій; уміння самостійно здійснювати розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, порівняння тощо) у пізнавальних цілях та при організації корекційного процесу).</p> <p><i>Дослідницька компетентність</i> (знання основних методів наукового пошуку; вміння планувати й організовувати дослідження за прикладною тематикою (окремих практичних питань), узагальнювати отримані результати, оформлювати і презентувати власні наукові здобутки відповідно до чинних вимог).</p>
<p>Спеціальні (професійні) компетентності</p>	<p>Спеціальні (професійні)</p> <p><i>Теоретико-методологічна</i> (знання провідних гуманістичних зарубіжних і вітчизняних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з особливими освітніми потребами; здатність відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у житті та корекційно-педагогічній діяльності).</p> <p><i>Предметно-методична</i> (психолого-педагогічні, корекційно-методичні та фахові знання; вміння відбирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей осіб з особливими освітніми потребами; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби навчання та виховання у ВНЗ та корекційного процесу в закладах освіти та охорони здоров'я; досвід організації корекційно-педагогічного процесу та педагогічного спостереження за викладанням фахових дисциплін; здатність удосконалювати власну</p>

	<p>викладацьку та корекційно-педагогічну діяльність).</p> <p><i>Комунікативно-педагогічна</i> (знання основних принципів, правил, прийомів і форм професійно-педагогічної комунікації, діагностичної і консультативно-просвітницької діяльності; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування; здатність налагоджувати продуктивну професійно-педагогічну і корекційно-педагогічну взаємодію, суб'єкт-суб'єктну комунікацію).</p> <p><i>Корекційно-педагогічна /корекційної-розвиткова</i> (знання методологічних та психолого-педагогічних основ корекційної роботи при різних психофізичних порушеннях у осіб з особливими освітніми потребами; вміння проводити корекційно-розвиткову роботу у різних типах закладів; знання та вміння методики викладання корекційно-педагогічної діяльності).</p> <p><i>Проектувальна</i> (знання основних видів і технологічних підходів до планування власної дослідно-педагогічної і корекційно-педагогічної діяльності; вміння здійснювати поточне планування, визначати умови їх практичної реалізації).</p> <p><i>Організаційна</i> (знання основних правил наукової організації дослідно-педагогічної і корекційно-педагогічної діяльності; вміння раціонально організовувати власний науково-дослідний і корекційно-педагогічний процес, самостійно контролювати їх результативність, ефективність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних інноваційних педагогічних і корекційних технологій).</p>
--	--

Ж. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, сформульований у термінах результатів навчання за освітньою науковою програмою «Спеціальна педагогіка».

1. Формувати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи.

2. Формувати здатність використовувати знання сучасних проблем філософії науки і освіти при вирішенні освітніх і професійних завдань у сфері спеціальної освіти.
3. Володіти знаннями про організацію, управління, нормативно-правове забезпечення, соціально-економічні та культурні умови діяльності спеціальних освітніх установ для дітей з порушеннями психофізичного розвитку, інклюзивних навчальних закладів та навчально-реабілітаційних центрів; сучасні досягнення корекційно-педагогічної теорії і практики; Закон України про освіту, Конвенцію про права дитини, нормативно-правові акти та державні документи з питань навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку; державну мову відповідно до чинного законодавства про мови в Україні.
4. Формувати здатність до обґрунтування нового знання у контексті потреб спеціальної педагогіки на підґрунті методології філософського, загальнонаукового і конкретно-наукового рівнів.
5. Володіти знаннями про сучасні тенденції світової спеціальної педагогіки і спеціальної психології.
6. Володіти знаннями про спеціальну дидактику, методики корекційного навчання дітей з особливими освітніми потребами.
7. Володіти критичним осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей.
8. Володіти методиками корекційної роботи при порушеннях пізнавальної і мовленнєвої діяльності та формами і методами роботи з сім'ями таких дітей, співпраці з спеціалістами інших галузей.
9. Формувати знання базових категорій, мовних засобів наукового тексту, володіння основами майстерності усного наукового виступу, уміннями вибору відповідних засобів наукового стилю для усної і писемної презентації результатів дослідницьких пошуків у сфері спеціальної освіти рідною мовою, спрямованість на спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю з використанням мовних засобів наукового стилю.
10. Формувати здатність до здійснення наукового експериментального дослідження з урахуванням сучасних вимог до рівня і якості наукових досліджень; компетентність інтерпретувати результати експериментів та брати участь у дискусіях із досвідченими педагогами-науковцями стосовно наукового значення та потенційних наслідків отриманих результатів.
11. Формувати здатність до вибору відповідних методів та інструментальних засобів наукового дослідження з порівняльної педагогіки для розв'язання завдань, пов'язаних з обґрунтуванням шляхів використання конструктивних ідей зарубіжного досвіду в процесі реформування вітчизняної системи освіти. Визначати та вирішувати етичні питання міжкультурної

толерантності, наукової етики у процесі науково-дослідницької і викладацької діяльності.

12. Формувати здатність наукового і літературного редагування наукових текстів, результатів власного текстотворення, вибір нормативних мовних засобів наукового стилю для усної і писемної презентації власних текстів рідною мовою, спрямованість на репрезентацію власного текстотворення науковій спільноті та громадськості у сфері спеціальної освіти.

К. Форми атестації здобувачів третього рівня вищої освіти (освітньо-наукового)

Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

Атестація здійснюється відкрито і гласно. Здобувачі вищої освіти та інші особи, присутні на атестації, у тому числі під час захисту дисертації, можуть вільно здійснювати аудіо- та/або відеофіксацію процесу атестації.

Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.

Л. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень здобувачів третього рівня вищої освіти (освітньо-наукового) застосовуються такі методи:

- **методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування;

- **методи письмового контролю:** самостійна робота, модульне письмове тестування, реферат;

- **методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Формами перевірки та контролю знань здобувачів третього рівня вищої освіти (освітньо-наукового) є:

1. *Попередній контроль* застосовується як передумова для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він дає змогу визначити наявний рівень знань здобувачів для планування навчального матеріалу.

2. *Поточний контроль* є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня засвоєння навчального матеріалу.

3. *Проміжний контроль* дозволяє перевірити ступінь засвоєння матеріалу після закінчення вивченої теми.

4. *Підсумковий контроль* застосовується після вивчення здобувачами третього рівня вищої освіти (освітньо-наукового) усього обсягу вивченого матеріалу.

Видами підсумкового контролю з дисциплін є залік та екзамен.